

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 374/2010-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. E. K., B., zastúpenej advokátkou JUDr. V. D., B., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 250/2009 z 30. marca 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. E. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. júla 2010 doručená sťažnosť Ing. E. K., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základných práv zaručených v čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 250/2009 z 30. marca 2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola účastníčkou konania vedeného Okresným súdom Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 20 C 92/2004, v ktorom sa proti odporcovi Slovenskej republiky – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky domáhala náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy.

Predmetom sťažnosťou napadnutého konania a rozhodnutia krajského súdu (sp. zn. 5 Co 250/2009 z 30. marca 2010) bolo rozhodovanie o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu č. k. 20 C 92/2004-209 z 26. mája 2009, ktorým okresný súd návrh sťažovateľky na zaplatenie majetkovej ujmy v sume 34 853,61 € zamietol. Krajský súd v odvolacom konaní napadnutý rozsudok okresného súdu z 26. mája 2009 v odvolaní napadnutej časti potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľky rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jej základných práv zaručených v čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, čo odôvodnila takto:

„Rozsudok KS Bratislava č. k. 5 Co 250/09 z 30. 3. 2010, ktorý nadobudol právoplatnosť 25. 5. 2010, potvrdil napadnutý rozsudok OS Ba III č. k. 20C 92/04, ktorým bol zamietnutý návrh sťažovateľky o náhradu škody voči SR zast. MS SR.

V podanom odvolaní som sa výslovne domáhala ústneho prerokovania veci, nakoľko v podanom odvolaní som v zast. sťažovateľky vyvrátila všetky dôvody súdu I. stupňa, na základe ktorých návrh mojej klientky zamietol.

Vec bola na súde neuveriteľných 15 rokov, čo sťažovateľke spôsobovalo hlbokú právnu neistotu a psychickú traumu, ktorá sa odrazila na zhoršení jej zdravotného stavu, čím odôvodňujem priznanie finančného zadosťučinenia. ...

Krajský súd v Bratislave od začiatku nesprávne posúdil rozhodujúce skutočnosti prípadu.

1) Prvotná podmienka pre úspešné uplatnenie práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu tu od samotného začiatku, keď bol podaný pôvodný návrh dňa 31. 5. 1995, splnená bola.

Súd úmyselne úplne vynechal skutočnosť, že tu bol vo veci 6 C 24/91 OS Ba III vyneseny právoplatný rozsudok zo dňa 5. 2. 1993, ukladajúci sťažovateľke povinnosť zdržať

sa užívať priezvisko P. celkove, t. j. išlo aj o právoplatný súdny zákaz podpisovať týmto menom jej literárne práce.

Sťažovateľka... tento právoplatný rozsudok súdu rešpektovala, už hotové knihy dala v tlačiarňach zošrotovať, aby sa vyhla event. trestnému stíhaniu pre nesplnenie súdom nariadenej povinnosti,... a až do skončenia konania 6 C 24/91 na súde, t. j. do dňa odchodu do starobného dôchodku (1. 1. 1997) už žiadne lit. dielo nezverejnila, čo bolo súdu I. st. dostatočne preukázané.

Po zrušení cit. rozsudku NS SR ako svojvoľného, vyneseneho bez akejkoľvek opory v zákone, teda nezákonného, ihneď návrhom z 31. 5. 1995 uplatnila škodu spôsobenú jej v r. 1993-1994.

2) Nie je vinou sťažovateľky, že vec spočívala na OS Ba I bez povšimnutia až do r. 2002, teda celých 7 rokov bez toho, že by súd v nej konal, naopak, svoju nečinnosť vtedajšia zákonná sudkyňa... zdôvodňovala tým, že musí vyčkať na právoplatné skončenie tak veci 6 C 24/91 OS Ba III, ktorá sa právoplatne skončila v roku 1998, ako je nesporné, ako aj veci 8 C 139/94 (neskôr pod číslom konania 8 C 21/02) toho istého súdu, ktorá sa právoplatne skončila až v roku 2008 a z výsledku ktorej je zrejmé, že celé konanie 6 C 24/91 vychádzalo z neplatných matričných dokladov a bolo vedené len na základe výmyslov p. A. P., pričom to bol práve on, kto ešte dňa 3. 8. 1981 inicioval na matrike sfaľšovanie zápisov do matriky. Prietahy v konaní 8 C 21/02 (8 C 139/94) boli aj predmetom konania na ESLP...

3) Súdny úplne nesprávne posúdili aj upravený návrh zo 17. 10. 2002 ako nový návrh, keďže išlo o kontinuálne konanie od 31. 5. 1995, až v r. 2002 nová zák. sudkyňa... vec usporiadala procesne, v zast. sťažovateľky som ho upravila a rozšírila o škodu za roky 1995-1996 z dôvodu, že vec už bola fakticky na súde a preto nemohlo dôjsť k žiadnemu premlčaniu nároku sťažovateľky na odškodné...

Ako príl. 3 pripájam touto sťažnosťou napadnutý rozsudok KS Ba z 30. 3. 2010, vyneseny na neverejnom pojednávaní, čím súd nerešpektoval moju žiadosť na ústne prerokovanie veci a zabránil tak navrhovateľke vystúpiť a konať pred súdom...“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Ústavný súd SR vyslovuje, že právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 250/09 z 30. 3. 2010 boli porušené základné práva a slobody sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 127 ods. 1 Ústavy SR.

2. Ústavný súd SR zrušuje právoplatný rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 250/09 z 30. 3. 2010 a vec mu vracia na nové konanie a rozhodnutie.

3. Ústavný súd priznáva sťažovateľke primerané finančné zadostučinenie v sume 10.000 EUR, ktorú je Krajský súd Bratislava povinný zaplatiť sťažovateľke v lehote 2 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

4. Ústavný súd priznáva sťažovateľke trovy právneho zastúpenia za 2 úkony právnej pomoci v sume 254,88 EUR, ktoré je KS Ba povinný zaplatiť na účet advokátky v lehote 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. ... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V prvom rade je potrebné poznamenať, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ(ka) špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ(ka) domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil(a) za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ(ka) zastúpený/á zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd považoval za predmet sťažnosti namietané porušenie základných práv sťažovateľky zaručených v čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, k porušeniu ktorých malo dôjsť rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 250/2009 z 30. marca 2010.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

1. Vo vzťahu k námietke o porušení základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu je sťažnosť sťažovateľky zjavne neopodstatnená.

Podľa judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (III. ÚS 138/02).

Sťažovateľka v sťažnosti podanej ústavnému ani len náznakom neuvádza (a nemožno to vyvodiť ani z celkového obsahu sťažnosti), že by v súvislosti s postupom a rozhodovaním krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 250/2009 bolo porušené jej základné právo na zákonného sudcu. Nepredniesla ani jeden argument, ktorý by svedčil o možnosti takéhoto porušenia označeného základného práva, a v podstate sa o tejto otázke v texte odôvodnenia sťažnosti ani nezmieňuje, okrem samotného uvedenia označenia článku ústavy (čl. 48 ods. 1) v jej petite. Ústavnému súdu preto neostávalo iné, len odmietnuť sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy rozsudkom krajského súdu, z formulácie sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka mala na mysli konkrétne základné právo na prerokovanie veci v jej prítomnosti, a aby sa mohla vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Vyplýva to z jej tvrdenia, že krajský súd neakceptoval jej žiadosť o ústne prerokovanie veci v odvolacom konaní, ako aj z tvrdenia, že napadnutý rozsudok krajského súdu z 30. marca 2010 bol „vynesený na neverejnom

pojedenávaní, čím súd nerešpektoval... žiadosť na ústne prerokovanie veci a zabránil tak navrhovateľke vystúpiť a konať pred súdom“.

Podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom...

Významnou ústavnou podmienkou limitujúcou rozhodovaciu právomoc ústavného súdu v konaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby vyjadrenou v citovanom čl. 127 ods. 1 ústavy je, že o ochrane základných práv alebo slobôd sťažovateľky, porušenie ktorých pred ústavným súdom namieta, nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zisťoval, či ochranu tých práv, porušenie ktorých sťažovateľka namieta, t. j. základného práva na prerokovanie veci v jej prítomnosti, a aby sa mohla vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom v dôsledku tohto, že jej bolo znemožnené konať pred krajským (odvolacím) súdom, neposkytujú všeobecné súdy na základe sťažovateľke dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jej práv.

Keďže sťažovateľka vidí porušenie ňou označeného základného práva v tom, že jej bola odňatá možnosť konať pred krajským (odvolacím) súdom v dôsledku postupu tohto súdu, ktorý neakceptoval jej žiadosť o „ústne prerokovanie veci“ a rozhodol na neverejnom zasadnutí, podľa názoru ústavného súdu mala sťažovateľka z týchto dôvodov možnosť domáhať sa preskúmania postupu krajského súdu pri rozhodovaní o jej odvolaní proti rozsudku okresného súdu č. k. 20 C 92/2004-209 z 26. mája 2009 využitím mimoriadneho opravného prostriedku, a to dovolania z dôvodu uvedeného v citovanom § 237 písm. f) OSP.

V tejto súvislosti treba pripomenúť, že ústavný súd považuje dovolanie za účinný právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd v občianskoprávnom konaní (napr. I. ÚS 1/00, II. ÚS 31/00, I. ÚS 209/05).

Vychádzajúc z uvedeného dospel ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru, že sťažovateľka mala s ohľadom na konkrétne okolnosti tohto prípadu v systéme všeobecného súdnictva k dispozícii účinný opravný prostriedok na dosiahnutie nápravy práva, porušenie ktorého v konaní pred ústavným súdom namieta. Týmto účinným opravným prostriedkom nápravy bolo v danom prípade dovolanie, čo v konečnom dôsledku znamená, že o ochrane jej práv rozhoduje iný súd, takže nie je daná právomoc ústavného súdu.

Keďže rozhodnutie o dovolaní podľa § 237 písm. f) OSP (odňatie možnosti konať pred súdom účastníkovi konania) možno považovať za účinný právny prostriedok nápravy porušenia základného práva na spravodlivý proces, nemožno ho nahradiť rozhodnutím o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Na základe týchto záverov ústavný súd sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci jej prítomnosti, a aby sa mohla vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. Nad rámec ústavný súd v súvislosti s dĺžkou trvania konania, ktorú síce sťažovateľka v petite sťažnosti nenamietala (svedčí o tom aj tvrdenie o porušení jej základných práv „rozsudkom“ krajského súdu, a nie jeho „postupom“) avšak z odôvodnenia sťažnosti vyplýva jej nespokojnosť s dĺžkou prerokovania tejto veci, poznamenáva, že konanie bolo právoplatne skončené, ako to sama sťažovateľka tvrdí, 25. mája 2010.

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06), a preto už

k namietanému porušovaniu označeného práva nečinnosťou tohto orgánu nemôže dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Napadnuté konanie bolo ukončené rozsudkom krajského súdu z 30. marca 2010, ktorý nadobudol právoplatnosť 25. mája 2010. Sťažovateľka sa napriek tomu na ústavný súd obrátila so svojou sťažnosťou až podaním z 23. júla 2010 (doručeným ústavnému súdu 27. júla 2010, podaným na poštovú prepravu 23. júla 2010), t. j. v čase, keď porušenie označeného základného práva na všeobecnom súde už netrvalo, a teda konanie o jej sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (mutatis mutandis I. ÚS 6/03).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, a pretože sťažovateľka sa v predmetnej veci domáhala ochrany svojho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy v čase, keď v označenom konaní pred všeobecným súdom namietané porušenie práva už netrvalo, a teda bola odstránená jej právna neistota, pripadalo by do úvahy odmietnutie predmetnej časti sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pretože sťažnosť sťažovateľky bola ako celok odmietnutá, neprichádzalo do úvahy rozhodovanie ústavného súdu o ďalších jej požiadavkách (zrušenie rozsudku krajského súdu a vrátenie mu veci na ďalšie konanie, priznanie jej primeraného finančného zadost'učinenia

a náhrady trov konania), rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. septembra 2010